

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

Підтверджую
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Таврилюк С. В.

Протокол № 6 від 20. 02. 2019 р.

Вікова соціологія

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
Підготовки «Бакалавр»
Галузь знань 1301 Соціальне забезпечення
Напрямок підготовки – 6.130102 Соціальна робота

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «ВІКОВА СОЦІОЛОГІЯ» підготовки бакалавр, галузі знань 1301 Соціальне забезпечення, напрям підготовки – 6.130102 Соціальна робота

Розробник: Любчук В.В., старший викладач кафедри загальної і соціальної психології та соціології, кандидат соціологічних наук

Рецензент: Піменова О.О., доцент, кандидат соціологічних наук

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 7 від 20.12. 2018 р.

Завідувач кафедри: (Лазорко О.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол № 6 від 09.01. 2019р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Любчук В.В., 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1 та таблиці 2.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузі знань 1301 Соціальне забезпечення напрям підготовки – 6.130102 Соціальна робота Освітній ступінь «Бакалавр»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4
		Семестр восьмий
		Лекції 22год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 20год. Лабораторні – год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота - 70год.
		Консультації - 8 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Даний курс знайомить студентів із основними категоріями вікової соціології, теоретико-методологічними підходами до вивчення різних вікових груп. Акцентується увага на застосуванні соціологічних методів дослідження проблем дітей, молоді, людей похилого віку. У програмі подано тематичний план лекційних та семінарських занять, теми ІНДЗ список літератури, а також порядок нарахування балів за шкалою ECTS та національною шкалою.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- оволодіють знаннями щодо основних категорій вікової соціології;
- ознайомляться із основними теоріями та концепціями вікової соціології;
- отримають необхідні знання про основні методи збору соціологічної інформації, які використовуються у вивченні різноманітних аспектів вікових когорт;
- набудуть навичок проведення соціологічних досліджень у віковій соціології;

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається із 2-х змістових модулів: Таблиця 2 (для денної форми навчання).

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Кон с.
Змістовий модуль 1. Вікова соціологія як спеціальна соціологічна теорія.						
Тема 1. Вік як об'єкт міждисциплінарного дослідження.	10	2	2	-	5	1
Тема 2. Понятійно-категоріальний апарат вікової соціології.	10	2	2	-	5	1
Тема 3. Вікова стратифікація.	10	2	2	-	5	1
Тема 4. Демографічні аспекти дослідження віку.	10	2	2	-	5	1
Разом за модулем 1	40	8	8	-	20	4
Змістовий модуль 2. Методи та процедури соціологічного дослідження проблем різних вікових груп.						
Тема 5. Соціологія дитинства як галузь соціології. Діти та дитинство як об'єкт вивчення соціології.	24	4	4	-	15	1
Тема 6. Особливості соціологічного дослідження молоді. Основні концепції соціології молоді.	24	4	4	-	15	1
Тема 7. Соціологічні концепції зрілого віку.	15	2	2	-	10	1
Тема 8. Люди похилого віку, їхні соціальні проблеми як об'єкт соціологічного дослідження.	17	4	2	-	10	1
Разом за модулем 2	80	14	12	-	50	4
Всього годин:	120	22	6	-	70	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Створити глосарій основних термінів із курсу «Вікова соціологія».
2. Підготувати есе по на тему «Автобіографія» із використанням соціологічних категорій, в тому числі і категорій вікової соціології обсягом до 5 сторінок (Волович В.І. Автобіографія: соціологічне уявлення / В.І. Волович // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2011. - № 3. - С. 184-199).
3. Охарактеризувати вікову кризу і кричні періоди.
4. Проаналізувати власні етапи соціалізації.
5. Окреслити основні напрями соціологічних досліджень молоді в Україні.
6. Визначити основні фактори постаріння населення в Україні та Європі.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ) – у формі соціологічного дослідження проблем дітей, молоді, людей похилого віку. Максимальна кількість балів – 10.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл. 2). У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	10	30	30	100
3	3	3	3	5	4	4	5				

Таблиця 4

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аксьонова С.Ю. Підліткове материнство: демографічний аспект проблеми / Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. – К., 2016. – 184 с.
2. Аланен Л.М. Теория пересечений и другие вызовы теретизирования детства / Л.М. Аланен // Социс. - 2018- № 3. – С. 94-97
3. Варшавская Е.Я. Российская NEET-молодежь: характеристика и типология / Е.Я. Варшавская // Социс. – 2016. - №9. – С. 31-39
4. Григорьева И.А. Интернет в жизни пожилых: намерения и реальность // И.А. Григорьев, В.Н. Келасьев Социс. – 2016. - №11. – С. 82-85
5. Григорьева И.А., Видясова Л.А., Дмитриева А.В., Сергеева О.В. Пожилые в современной России: между занятостью, образованием и здоровьем. СПб.: Алетейя, 2015, 336 с.
6. Константиновский Д.Л., Вознесенская Е.Д., Чередниченко Г.А. Молодежь России на рубеже XX–XXI веков: образование, труд, социальное самочувствие. — М.: ЦСП и М, 2014. — 548 с.
7. Кухта М. .Життєві перспективи людей старшого віку, що перебувають під соціальною опікою: досвід емпіричного дослідження / М. Кухта // Соціологія:теорія, методи, маркетинг. - 2017. - №2. – 131-148
8. Майорова-Щеглова С.Н., Е. / С.Н. Майорова-Щеглова, А. Колосова Дети и детство как объекты социологических исследований – 2018. - №3. – С. 62-69
Результати загальнонаціонального опитування»Українське покоління Z: цінності та орієнтири. – К., 2017, 140 с.
9. Процеси соціальної мобільності в сучасному українському суспіль-стві : кол. моногр. / [Балакірева О.М., Серeda Ю.В., Дмитрук Д.А. та ін.] ; за ред. канд. соціол. наук О.М.Балакіревої ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". – К., 2014. – 288 с
10. Смолькин А.А. Трудовой потенциал пожилых людей / А.А. Смолькин // Социс. – 2014. - № 5. – С. 97-103
11. Филипова А.Г. Новые исследовательские ориентации в социологии детства / А.Г. Филипова, Н.Э. Ракитина, Е.А. Купряшкына // Социс. – 2018. - №3. – С. 86-93
12. Щеглова С.Н. Как изучать детство. Социологические методы исследования современных детей и современного детства / С.Н. Щеглова .- М.: Юнпресс, 2000.
13. Эриксон Э. Детство и общество. / Э. Эриксон - С-Пб.: Ленато, АСТ, 1996

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Вік як об'єкт наукового дослідження.
2. Поняття біологічного, психічного та соціального віку.
3. Система вікової стратифікації.

4. Стратифікаційний підхід в соціології.
5. Покоління як соціально-історичне явище.
6. Поняття вікового конфлікту та його причини.
7. Соціологія дитинства як галузь соціології.
8. Сучасні підходи до періодизації дитинства.
9. Методи соціологічного дослідження дітей та підлітків.
10. Соціологічний моніторинг становища дітей в Україні.
11. Поняття та елементи молодіжної субкультури.
12. основні концепції соціології молоді.
13. Соціальна стратифікація молоді.
14. Візуальна соціологія в дослідженні способу життя молоді.
15. Цінності та ціннісні орієнтації молоді.
16. Стадії дорослої людини за Е. Еріксоном.
17. Соціологічні концепції зрілого віку.
18. Спосіб життя людей похилого віку.
19. Постаріння населення України: фактори впливу.
20. Соціальне явище ейджеїзму.
21. Люди похилого віку та їхні соціальні проблеми як об'єкт соціологічного дослідження.
22. Універсальна життєва траєкторія людини за К. Юнгом